

Lodjujen ratkaisu:

SUOMI

METSÄHALLITUS

Johtolangat Nuuksion lodjuihin

Metsähallitus 2007

Luontoaarten etsintään !!!

Nuuksion kansallispuistoon on viety 10 käpymerkeillä varustettuja lodjuja, joissa on leimasimia ja vieraskirja. Kyse on uudenlaisesta luontopolusta - lodjausrastitosta. Lodjaus on arvoitusten ratkaisua, luontotiedon testausta, suunnistusta ja uusien, hienojen paikkojen löytämistä. Tarkoituksena on innostaa kaikkia retkeilijöitä tutustumaan kansallispuistoon ja luontoon.

Mistä idea ?

Lodjaus sai alkunsa jo 1850-luvulla, kun englantilais herrä piilotti korttinsa pullossa dartmoorelaisen rantapenkkaan. Nyt Dartmooren kansallispuistossa on piilossa jo tuhansia lodjuja, joiden vihjeet on koottu kirjaseksi. USA:han lodjaus eli letterboxing levisi joitakin vuosia sitten. Mistään aivan uudesta asiasta ei siis ole kyse. Suomessa lodjaus on kuitenkin melko uutta ja sitä ovat harrastaneet lähinnä partiolaiset. Lodjuja on piiloteltu Nuuksion lisäksi eri puolelle Suomea, joskin vielä kovin vähän.

Johtolanka kertoo

Lodjauksessa laatikoita eli lodjuja etsitään johtolankojen avulla. Johtolangat voivat olla runomuotoisia, pieniä tarinoita ja arvoituksia. Osa lodjuista on helppo löytää, osa hieman vaikeampia, joidenkin löytäminen vaatii hoksottimia, hyvää kuntoa ja kokemusta vaikeissa paikoissa liikkumisesta.

Lodjut ovat erilaisilla paikoilla kansallispuistossa, toiset sellaisissa mihin ei ehkä muuten tulisi mentyäkään. Kaikkien rastien keräämisellä saat hyvän tekosyn moneen retkipäivään. Ennen maastoon lähtöä kannattaa kuitenkin tehdä taustatutkimusta kotona.

Maastovarusteisiin kuuluu Nuuksio-Luukkaa ulkoilukartta, kompassi ja oma vihko, johon leimoja voi kerätä. Johtolankojen perässä on suositeltavat vuodenaajat ja vaikeusasteet niiden löytämiseksi.

Kussakin lodjussa on leima ja vieraskirja. Lodjujen leimoissa on myös kirjaimet, joista muodostuu sana kun on kerännyt kaikki leimat. Tosi asianharrastajilla on myös oma, itse tehty leima, jolla leimataan lodjun vieraskirjaan. Nuuksion lodjuissa on myös kohteeseen liittyvää luontotietoa, tarinoita, historiaa ja elämystehtäviä.

Anna palautetta

Eikö lodjua löytynyt tai puuttuiko sieltä jotain? Anna palautetta kesäaikaan Haukalammen opastuvalle. Palautetta voi antaa ympäri vuoden myös puhelimitse p. 020-5644790 tai sähköpostilla nuuksio@metso.fi. Johtolangat saat internetistä Nuuksion kansallispuiston nettisivuilta www.luontoon.fi/nuuksio.

Entti

Heräsiipä Vaeltaja laavullaan Pitkäjärven pohjoispäässä.

Hän pohjoiseen päin kulki, ja Ison Antin ohimennen tapasi.

Painui siitä sitten syvemmälle – jatkoi luoteeseen – ja kalaonneansa lammella viis kertaa kokeili, ellei enemmän. Vaan vasta seuraavalta apajalta ahvenia sai (ja kyllä saikin, kiloissa 74,1!). Hän lounaaksi ahvenet nautti, ja perskeet heitti luolan asukille. Ei niistä mäyrän vatsa täyteen tullut, jäi eläin kaitaiseksi – ja sellaisena liukoi puiden lomaan sujuvasti, 76 metriä ja päälle.

Retkeilijämme vähät saarista välitti – eteni edelleen etelään, tuo valknaama – ja niissä tunnelmissa Kuuban ohjuskräsiäkin muisteli – ihan suu ymmyrkäsensä matkaa jatkoi. Hän kulki lammen ohi, ja rannalla seuraavalla jo hieman uupunee- na kubistisiin ajatuksiin vaipui. Havahtui, kun luuli pohjoisessa kotkan näkevänsä, mutta hieman erehtyi!

Jo lepopaikkaa teki kulkijamme mieli, ja luoteestapa rauhallinen pikku lampi löytyikin. Kovin soiset oli rannat siinä, mutta ilokseen aidon luolan Vaeltaja kalliosta löysi, kun kartan hylkäsi ja omin koivin lounaaseen nyt kulki kivenheiton verran. Vaan varsin koleaksi luola osoittautui, ei siinä nukkua hän tarennut. Ei auttanut kuin jatkaa matkaa etelään, kalliota seurailleen - ja kappas! Vain puolentoista-sataa metriä kun kulki, tuli vastaan kunnan järkäle, ja kuusi mahtava tuo kasvoi vieressä, seinästä kallion vain kaksykymmentä askelta. Siihen kävi vaeltaja, kuusen juureen heti uinahti – ja kummaa unta näki: jos suuntaan 57 astetta vain kolkytkuusi askelta nyt kulkisi, niin sieltä aarteiden jo löytäisi!

Vuodenaajat

Mikä vain. Heikkohermoisille ei kuitenkaan suositella sumuisina syysiltoina.

TEHTÄVÄ:

PVM:

Vaativuus

Vihjeiden selvittäminen vaatii hoksottimia, mutta itse lodjulle pääsee helposti.

LEIMA

Muisto

Tämän lodjun löydät tutkimalla muutamaa kirjaa – jotka muutenkin ovat Nuuksi-on kävijälle lukemisen arvoisia. Kaikki kirjat ovat saatavissa pääkaupunkiseudun kirjastoista. Ole tarkkana, että käytät tässä mainittuja painoksia! Kirjoihin voit tutustua myös Haukkalammen opastuvalla toukokuusta syyskuuhun.

- “Muinaisajat” – Muinaisaikojen Espoo (Jüri Kokkonen 1990, ISBN 951-857-152-X) 1.painos.
- “Kapearaiteinen” – Kapearaiteinen hevosrautatie ja “ryssän hakkuut” Espoossa (Seija Lohikoski 1996, ISBN 952-90-5437-8) 1. tai 2.painos.
- “Aikakirjat” – Espoon aikakirjat (Reima Luoto 2001, ISBN 951-857-380-8) 1.painos.
- “Hirvi ja viulu” – Korpinkallion hirvi ja veteen pudonnut viulu (Kuvataideakatemia ja HY:n folkloristiikan laitos 1992) 1.painos.
- “Luminainen” – Luminainen (Leena Lehtolainen 1996, ISBN 951-31-0800-7) 1. tai 2.painos.
- “Haukkametsä” – Haukkametsä (Heikki Willamo 1999, ISBN 951-9381-68-6) 1. tai 2.painos.

Selvitä kirjojen avulla kahden pohjoisessa Nuuksiossa sijaitsevan paikan nimet.

Ensimmäisen paikan nimessä on yksitoista kirjainta, ja ne löytyvät järjestyksessä näin (välimerkkejä ja – lyöntejä ei lasketa, eikä numeroita):

- 1. kirjain:** Haukkametsä, sivu 18, toinen kappale, ensimmäinen kirjain
- 2. kirjain:** Hirvi ja viulu, sivu 42, 9. kappale, toiseksi viimeinen kirjain
- 3. kirjain:** Aikakirjat, sivu 20, toinen rivi, kymmenes kirjain
- 4. kirjain:** Luminainen, sivu 9, ensimmäinen kappale, viimeinen rivi, kuudes kirjain
- 5. kirjain:** Muinaisajat, sivun 64 jälkeisen värikuvaliitteen kolmannen kuvan kuvateksti, kuudes kirjain
- 6. kirjain:** Hirvi ja viulu, sivu 49, kolmanneksi viimeinen kappale (ennen toista väliotsikkoa), kolmas rivi, neljäs sana, kolmas kirjain
- 7. kirjain:** Aikakirjat, sivu 20, kolmanneksi viimeinen rivi, kolmas kirjain
- 8. kirjain:** Haukkametsä, sivu 52, toinen kappale, toinen kirjain
- 9. kirjain:** Aikakirjat, sivu 170, kuvateksti, ensimmäinen kirjain
- 10.kirjain:** Muinaisajat, sivu 23, vasen palsta, toiseksi viimeinen kappale, 16. kirjain
- 11.kirjain:** Kapearaiteinen, sivu 24, otsikko, 2.sana, 2. kirjain

Toisen paikan nimessä on yhdeksän kirjainta, ja ne löytyvät puolestaan näin:

- 1. kirjain:** Haukkametsä, sivu 126, toinen kappale, ensimmäinen kirjain
- 2. kirjain:** Aikakirjat, sivu 50, toiseksi viimeinen rivi, kuudenneksi viimeinen kirjain
- 3. kirjain:** Hirvi ja viulu, sivu 47, viides kappale (otsikkoa ei lasketa), kuudes sana, toinen kirjain
- 4. kirjain:** Muinaisajat, sivu 78, numero 53, rivi joka alkaa sanalla “kohde”, neljänneksi viimeinen kirjain
- 5. kirjain:** Hirvi ja viulu, sivu 15, kolmanneksi viimeinen kappale, 9. kirjain
- 6. kirjain:** Kapearaiteinen, sivu 35, 11. viimeinen kirjain
- 7. kirjain:** Luminainen, sivu 168, toinen rivi, kolmas sana, ensimmäinen kirjain
- 8. kirjain:** Kapearaiteinen, sivu 101, vasen palsta, kolmas rivi, kolmanneksi viimeinen kirjain
- 9. kirjain:** Muinaisajat, sivu 45, toiseksi viimeinen kappale, 5. kirjain.

Nämä kaksi kosteaa paikkaa löytyvät kartalta lähekkäin. Niiden välissä on noin sata metriä pitkä pitkulainen mäki. Kulje mäen kaakkoispäästä kohti luoteispäässä olevaa kalliota, niin löydät lodjun. Varsinkin kaakkoispäässä katso tarkkaan, mihin astut!

Vuodenajat:

Milloin vain, mutta antoisin ilman lunta.

Vaativuus:

Ei hätää, kunhan osaat suunnistaa.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Paluu

*Puiston itäisessä sirpaleessa
kaikuu rotkon kallioista
susilauman ulvonta.*

*Pakene hukkia pohjoiseen,
ryntää keskelle suota!
Sieltä janoosi löydät lampareet
ja kääkärämännystä aarteet.*

Vuodenajat

Kaikki käy, mutta paikka on kiintoisin ilman lunta.

Vaativuus

Helponlainen, kunhan jaksat patikoida.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Myräkkä

*Nahkiaispolku
kutsuu aarteen jahtaajaa.
Sieltä lahoppuuta etsi!*

*Ei ensimmäinen,
ei toinen,
ei kenties kolmaskaan –
mutta toivo toki vielä:
neljästoista kerta kai jo toden sanoo sulle.*

*Katseesi metsään luo:
218 kompassin astetta
54 miehistä askelta
-Kas siinä kuusi tuo,
joka aarretta vahtii!*

Vuodenajat

Mikä vain.

Vaativuus

Helppo.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Kipinä

*Kun korppi mustan lammen etelimmäst' nokasta
mustan korven puomille näin liittää,
ja tiira Simolammen päästä pohjoisimmasta
Pitkän Saarijärven eteläisen kärkeen kiittää*

*Niin missä korppimme tuo tiiran tapaa,
siel' kivi suuri paikallansa makaa!*

*Sielt' askelia neljäänkymmeneen
käy viiteen sataan piiruun
ja takan' kivenjätkäle
jo törmätkin sä lodjuun.*

Vuodenajat

Mikä vain, mutta mielenkiintoisin ilman lunta.

Vaativuus

Reipas patikkaretki huolellisen karttatyön jälkeen.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Peikot

Aikojen alussa kaksi suurta peikkoa, Sauli ja Taina, kuljeskeli Nuuksion metsissä. Tuohon aikaan aluetta ei kuitenkaan kutsuttu Nuuksioksi - liekö sillä ollut nimeä ollenkaan. Peikot asustelivat rauhallisesti metsissä syöden marjoja, käpyjä ja pieniä kiviä. Suuria peikot toki olivat, mutta aivan harmittomia.

Eräänä päivänä Sauli ja Taina onkivat ruuhessaan järvellä. Se olikin melkoinen ruuhi, peikkojen ruuhi kun oli: mittaa reilut 73 jalkaa! Kovin ummoinen kalaonni ei Saulilla ja Tainalla ollut, muutamia hassuja ahvenia oli Taina saanut. Kesken aurinkoisen päivän nousi taivaalle äkisti suuri musta ukkospilvi. Sauli ja Taina eivät vähästä hätkähtäneet, vaan jatkoivat onkimista kaikessa rauhassa, vaikka ukkonen jyrähteli aivan lähellä. Mutta sitten pilvestä rupesi vihmomaan rakeita. Ne olivat ensin varsin pieniä, mutta kasvoivat pian kananmunan kokoisiksi. Vaikka peikot olivat suuria ja vahvoja, oli tämä jo hieman liikaa. Nahkaan sattui niin vietävästi! Oli pakko päästä pois kuuron alta.

Peikot meloivat vimmatusti järven soukkaan länsipäähän, kiskoivat ruuhen rantaan ja lähtivät juosta jolkottamaan metsätietä pitkin. Kaivoskääpiöiden pikkuruinen rautatie kulki niillä main. Sauli ja Taina rymysivät tietä, kunnes rautatie loppui ja tie kääntyi vasempaan, etelän suuntaan. Peikot päättivät lähteä mutkasta oikealle vievälle polulle. Pian ne jo ohittivat Vihdin maahisvaltakunnan rajan. Mutta raekuuro vain jatkui.

Miten peikkojen kävi? Tarinan lopun löydät Peikot-lodjusta. Paikalla, johon peikot tuossa päätyivät, on kivenjätkäleistä muodostunut luola kallioseinämän kupeessa. Kun kävelet luolalta suuntaan 102 astetta (1700 piirua), tulet kallion juuressa kasvavan koivun luo – ja näet lodjun. Varo rikkomasta sammalia!

Vuodenajat

Mikä vain.

Vaativuus

Mukava retki, kunhan sinulla on rahtu nokkeluutta ja hyvät hoksottimet.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Töyräs

*Etelästä kätkölle vaella,
tai sydännä talven idästä.
Niin lounaasta kuin luoteesta,
niin lännestä kuin pohjoisesta
vaanii vaara kulkijaa!*

*Etelästä tullessasi
saavut juureen jyrkänteeseen.
Kivi veden siinä kohtaa,
matkaajalta sulkee tien.*

*Silloin kiven viertä nouse,
rinteen puoleen väliin vaan.
Sieltä tien sä kaidan löydät,
sitä lähde seuraamaan.*

*Huolella valitse sijasi,
jottei otteesi irtoa!
Huolella aseta jalkasi,
jottet polulta kirpoa!*

*Kun kohtaat kallion sortuneen,
katso seinää kivistä päin.
On koivu mahtava pönttöineen*

Vuodenajat

Talvella helposti oikotietä –
kunhan tarkistat kelin.
Kesällä kitkaa kiivetä,
ja komeita maisemia.
Muulloin taatusti liukasta!

Vaativuus

Kesällä urheilullinen,
talvella suoraviivainen.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Hiisi

*Hiisi puuroa keittää,
kattilassaan hämmentää,
kauhallansa puistelee,
kielellänsä koittelee.*

*Hiiden keittiöstä 90 miehen askelta suuntaan 123 astetta (2050 piirua) on suuri kuusi
poikineen. Tuon suuren kuusen takaa löydät tämän lodjun.*

Vuodenajat

Mikä vain, mutta kiinnostavin ilman lunta.

Vaativuus

Tänne vaikka kantaa vierailijan, jos oikein väsyttää!

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Telkkä

*Tuli sotka, suora lintu;
lenteä lekuttelevi
etsien pesän sijoa,
asuinmaata arvaellen.
Lenti iät, lenti lännet,
lenti luotehet, etelät.*
(Kalevala, maailman synty)

*Lenti keskelle Nuuksiota,
mustan suoveden äärelle.
Lahden pisimmän pohjukkaa
lähestyi länsirantaa pitkin.
Löysi puusta vesirajan
punaväriä kulunutta.
Kuudessa jo seuraavassa
purppuraa myös näki.
Siitä askelia kymmenen
on ison koivuvanhuksen
ja lodjuaarten luokse.*

Vuodenajat

Mikä vain.

Vaativuus

Helppo.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:

Aakea

*Yli vetisen soidintantereen
aukee näköala etelästä mahtava –
ja parin syleilynsä syventyneen
kohtaa korkeimmalla kalliolla kulkeva.*

*Siitä etelään kulje edelleen
metrejä satakunta,
niin löydät valtaisan järkäleen.*

Kiven tienoolta lodjua etsi!

Vuodenajat

Mikä vain.

Vaativuus

Leppoisaa patikointia, mutta lodjun lähellä kivistä. Paikallistaminen voi vaatia sinnikkyyttä.

TEHTÄVÄ:

LEIMA

PVM:
